

28

4.

6

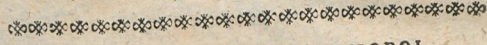
ADRIANI BEIERI,
ICTI MAGNI NOMINIS IN ACADEMIA IENENSI,
COMMENTATIO IVRIDICA,

DE
P A R T E V N A,

GERMANIS:

Von Monopoliën und Sachen so einseitig geschehen.

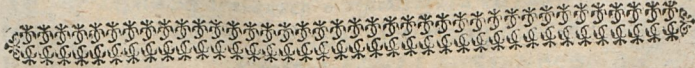
1702, 5te

OCCAS. L. VN. C. DE MONOPOL.

OB ARGUMENTI RARITATEM ET PRAESTANTIAM

I E N A E,
REC. LITTERIS HELLERIANIS,
CIC IO CC LVIII.

ADRIANI BEIERII

COMMENTATIO LYRIBUS

PARTI VNA

ADRIANI BEIERII
COMMENTATIO LYRIBUS
PARTI VNA

OPUSCULUM ADRIANI BEIERII

ADRIANI BEIERII
COMMENTATIO LYRIBUS
PARTI VNA

REC. BEIERII BEIERII
CIC. 10. 22. 111111

I. N. D. N. I. C.

Si jura constitui oportet, ut dixit Theophrastus, in his quæ ἐπὶ τὸ πλείον, id est, ut plurimum accidunt, non quæ ἐν παραλόγῃ, id est, ex inopinato: τὸ γὰρ ἀπαξ ἢ δις, id est, Quod enim semel aut bis existit, ut ait Theophrastus, παραλείψωσι δινομοῦνται, id est, prætereunt Legislatores: verba sunt Pomponii & Pauli Jurisconsultorum, in l. 3. § 6. ff. de LL. Sane non

A 2

est,

est, quin jure optimo ZENO Imperator, imo necessitate urgente, suum illud de Monopoliis & conventu Negotiatorum illicito, vel artificio ergo laborum nec non Balneatorum prohibitis, & pactationibus illicitis Edictum, ad Constantium Praefectum Praetorio emisisse dicendus, summisque ob id laudibus evehendus sit. Ea scilicet, quae raro accidunt, non temere in agendis negotiis computantur, Julianus Lib. XXIX. Digestorum dixerat, *l. 64. de R. J.* & ex his, quae forte uno aliquo casu accidere possunt, Jura non constituuntur. Nam, ad ea potius debet aptari Jus, quae & frequenter & facile, quam quae per raro eveniunt: verba sunt *Celsi in l. 4. sq. ff. de LL.*

Quanto itaque sunt plures, qui agunt; quanto plura dantur circa quae occupantur negotia; quanto denique haec sunt necessaria magis: Tanto utique frequentius accidere posse, imo oportere, plane est indubium. Ecquis vero coetus in civitate numerosior est, quam Negotiantium & Fabricantium? Quid necessarium magis, quam manufacturae mechanicae, quas dant nobis *Opifices*: Materiarumque, quas in eandem usum advehunt *Mercatores*? ad quos in comparationem positi *Literati*, quibus tamen utriusque generis officinae

ficinæ negatæ sunt, ne computari merentur quidem. *Milites*, majori forsitan constabunt numero; At, neque semper, certe non statu Reipublicæ ordinario & pacato sunt ulli, sed turbato demum, & sic ex accidenti: neque agunt domi, aut producunt quidquam, quo se commerciis immiscere, ac Paganos ulla ratione æstimare valeant. Mercatoribus contra & Opificibus nec Miles aut Literatus, vel ullus homo est, qui carere possit; neque dies vel hora præterit, qua non indigeat: Quam ergo putas non habere eos taxandi emungendique concives cæteros occasionem oppido pronam! Perperam reponunt: *Paganos* & magno esse numero, & versari circa victualia, longe magis quam res artificiales necessaria; Plus ergo incommodi abinde expectandum, majoremque subesse causam, eorum avaritiam coercendi. Neque deficiunt enim tenus hac quoque Legislatores: conf. *R. I. MDLXXVII. Tit. XIX.* At, non tam penes milles rucolas, quam Dardanarios urbanos, & qui frumenta sæpe in segete adhuc virescentia coemunt, stat negotium monopolicum.

Alia subest virtus, quæ Paganum haut afficit, *Avaritia* & emergendi supra convenientem conditionem cupido; quando mediocri sorte nemo

contētus, Opifex gētit esse Mercator, hic porro Nobilis: Medium oportūm, PECVNIAM utriq̄e omni quærunt studio: non *Vestis* est, non *Piscis*, non *Pecten* aut supellex alia ab infidiis tuta, quin lucro mancipetur injustissimo: &, quod non valent singuli, junctis audent viribus; in id unum intenti, ut pretia reddant auctiora, tam materiaram, quam manupretii: successu tanto felici magis, quanto faventiores conciliare sibi norunt Magistratus, qui dissimulatione vel etiam venalitate officium minus exequuntur ex debito. Non inquiram nunc prolixius: Utrum in rebus, etiam vilibus, quærantur Monopolia, aut cum fructu exerceantur? *Pecten*, an instrumentum exaudiat, quo comantur crines; an *Piscis*? quem tamen ipsum jam generaliter notaverit Zeno. Lucri bonus odor ex re quavis! de majoribus minor erat dubitandi ratio: Nil intactum relinqui, significare voluit Imperator ab his, qui minutias etiam curant.

Rationem procedendi, pro autoritate monopolis concilianda, solum intuebimur; quam observare licet *duplicem*: Alteram *Ambilateralem*, seu copulatam; cum *diagen*, habitis conventionibus, sed illicitis, conjurando paciscendo ve super taxandis

dis rerum pretiis, aut super quibusvis illicitis placitis per pacta se constringunt: v. g. Ne, quod cepit unus, perficiat alter: Ne materias manufacturis necessarias nisi à certo quopiam emanent. More eo peiori & abominando magis, quod sua id auctoritate audent, nec Superioris arbitrium respiciunt, nec quidquam impendere in hanc licentiam opus habent. Alteram Unilateralem, seu ex PARTE VNA, ut sic dicam, & quasi absolutam, qua utuntur singuli, *μονομερῶς*, seu *κατὰ μίαν μέρος*, *einseitig*, sacrum eliciendo rescriptum, aut pragmaticam sanctionem, vel saltem adnotationem: tenus hac quidem tolerabilem, dum in Principis resignant se beneplacitum & gratiam; in effectu tamen ab illa altera nil distantem; ruitur utrinque in ærarium proximi, ut nec sibi nec publico maneat idoneus.

Liceat incidenter mihi abuti hanc in rem vocibus Rhetorum alioquin forensibus, & Jurisdictionem contentiosam attrinentibus proprius. Fa-
 teor, in *l. un. C. de Monopol.* negotium agi extrajudiciale, Conventionem; aut Jurisdictionis, sed voluntariæ: Impetrationem privilegii: quibus discernendis particula *μονομερῶς* ea propter haud quadrare aut sufficere poterat videri; quod conventio

ventio & privilegium sub eodem haud comprē-
henduntur genere; ut differentiam in eo ponamus:
pars an universi egerint: Atque ut privilegium
plures junctim petere, nil vetat, ita nequiquam in
se & sua natura res est integralis aut communis, eo
sensu, ut solitarie impetratum, dici queat parziale
aut unilaterale; tanquam præterita parte altera:
Privatio enim præsupponit habitum!

Istud tamen observare licet, vocis *μονομερῆς*
non eandem esse in foro & scholis Rhetorum usur-
pationem; atque aliquando accipi *formaliter*, ut
denotet Conflictum: quatenus non solum plures
uno concurrunt, verum reciproce per actionem,
exceptionem, replicam & ita porro disceptant, in-
vicem, *mit abgewechselten Gesäßen verfahren*:
Danturque adeo calus, ubi non nisi solitariæ posi-
tiones Partibus conceduntur, v. g. in Revisorio ju-
dicio, quo de vid. Illustris Dn. Stryck. *Introduç.*
ad prax. for. Cap. XXIII. §. XXX. p. 189. circa fin.
verb. unico scripto. & §. XXXI. p. 190. *lin. ult.* aut
Solumbinz. Vinn. *Comment. maj ad §. 3. J. de Re-*
plic. fol. 857. a. pr. Aliquando *Objective*, atque
ut parziale, opponi integro seu universo. Sic Ul-
piano in Lib. XXII. ad Edictum, commemoratur
condictio furtiva *μονομερῆς*, id est, unimembris &
quasi

quasi partialis. Quando nim. Fur delatum sibi
 juramentum : Furtum se non fecisse : praestiterit,
 condictio postmodum conventus, exceptione jurisjurandi se tuebitur ; ut qui de toto juraverit negotio. Heres quoque illius, eadem actione conventus, eadem exceptione tutus erit, nec patia actorum Judex debet, si ceperint tentare Probare furem ; adest enim exceptio Rei judicatae. Coeterum si contendat qui condicit : Quasi cum herede se furis agere, ad quem res furtiva pervenerit ; Non debet illa exceptione repelli Actor. Nec enim de Delicto nunc, sed de lucro inde residuo controversatur ; quorsum juramentum superius haud quadrat. Committit Reus fallaciam ignorationis elenchi ! Ad fundandam exceptionem Rei judicatae, omnia oportet esse eadem, ut eveniat contradictio. *l. 2. §. ff. de except. rei jud. coeteroquin subordinata simul stare possunt.* Estque adeo adversus heredem residua actio, sed *proprie*, id est unimembris, Condictitia rei, aut lucris. *l. 13. §. 2. ff. de Jurejur.*

Rursus aliquando *Subjective*, quatenus vel solitarie vel utrinque adfuerunt personae : qualiter Paulus accipere videtur in *l. ff. ad Sc. Trebell.* ubi Foebus, cum adsciscere oportuisset Polycratem, fratrem consanguineum ; innixus testamento so-

B

roris

toris germanæ, quæ solum cum instituerat, solus egisse dicitur, *μονομερῶς*, altera parte absente: solitudo seu partialitas non dicitur in relatione ad adversarium; sed ad litis consortem: nequivit ad causam se solum qualificare: Repulsam E. passus, nec amplius auditus fuit; ac, dum exceptione hac adversarii sic fuit constrictus, ut replicatione præcluderetur, evenit acceptio vocis quarta, *Εφεσθια*, cum seu Reus una actoris positione in universum dejicitur: seu Actor una sola exceptione Rei sic constringitur ut ulteriori allegatione præcluderetur: Appellatur id genus Alciato etiam *ἑτερομερῆς*, & κατ' ἑτερομερείαν *Lib. IV. dispunct. Cap. II. post-med. col. 197.* *Condictio*, adversus quam nulla consistit defensio. Idem *Lib. Parerg. I. Cap. VII. §. Iterum. 3. col. 244. med.* Quod si ergo tam varia vocis *μονομερῆς* est acceptio, non mihi verti posse spero vitio, dum huc eam applicare audeo: Ipse Ulpianus, ne credatur ad eam qua ipse in *d. l. 13. §. 2. ff. de Furej.* utitur, restrictam velle significationem, præmissa particula *Quasi*, voluit innuere: Ipsismet aliunde isthuc detulisse.

Equidem, qui τὸ *μονομερῆς* interpretantur per Sine exceptione aut replicatione, & quasi peremptorie, Cujacio *Lib. IV. Obs. XXXII. col. 92.* non videntur

dentur intellexisse : Quid eo in loco esset *μνομερῶς* :
 nim. principaliter accipitur *subjective*, quatenus
 Fœbus non adscito Polycrate egit : incidenter ta-
 men & ab eventu infauso, dum ita constringeba-
 tur, ut non audiretur porro, *Effective* quoque ac-
 cipi sine vitio potest. Me vero Cujacium, quan-
 do pergit tibi : jure *singulari* receptum esse, ut cau-
 sa appellationis agi possit & introduci *μνομερῶς l.f.*
 §. 4. C. de Temp. appell. cum cœteras omnes intro-
 duci oportet *cognitionaliter* : aut non intelligere
 fateor, aut ille minus attigit scopum dicti texti.
Aut sermo est enim de nuda appellationis apud Su-
 periores *introductione* ; & nihil habetur, ibi *pe-*
culiare ab ipsius actionis primæva apud Judicem
 primæ instantiæ oblatione ; quippe quæ & ipsa fit
 parte altera absente & adhuc nesciente ; nec citata
 quidem ! nec Judex uterque agit aliud, quam ut
 deliberet : An seu processus indulgendus, seu ap-
 pellatione recipienda. *Aut* loquitur Imperator de
 appellatione *justificanda*, ut revera quoque id agit ;
 tum diem utique commemorat fatalem, seu ipsum
 Terminum *justificandæ* : & nec tibi singulare quid
 accidit appellationi, ut altera Pars ea jam tum in-
 cepta se subducat, & absentia sua causam protra-
 hat : Liceatque Judici in contumaciâ tergiver-
 santis *μνομερῶς* statuere. B 2 Quod

Quod porro Cujacius ait : Fœbum, qui appellavit, recte egisse *μονομερῶς*, h. e. Polycrate adversario absente: *aut* exaudit de actione primitus instituta : & fallitur : Victus enim fuit ; quod recte agenti vix obtigisset. *Aut* de interposita appellatione : & admitto, solitariam fieri appellationem posse à victo : Victor sane quod voluit, obtinuit, nec sollicitus erit, ut appellationi admoveatur: Nihilò tamen rectius vel hic fecisse Fœbum, patet inde, quia & hic repulsam tulit. Forsan igitur hoc sensit: Recte dici: Fœbum egisse *μονομερῶς*: diversa quippe sunt dicta à factis. Male agit qui furatur, jure tamen optimo de illo dicitur, quod furatus sit. Quod denique Cujacius ait, vocem *μονομερῶς* in *d. l. 13. §. 2. ff. de jurej.* non accipi eo sensu, qui est apud Rhetores : damus utique ! sumitur enim ibi *objective*, quatenus pars opponitur integro : at Illi accipiunt *subjective* : quatenus seu pars utraque, seu solum alterutra intervenit : Istud dicitur Cognitionaliter. *l. 3. C. de 29.* sive *κατὰ διάγνωσιν*: hoc *μονομερῶς* seu *κατὰ μίαν μοίραν*. *Nov. II. pr. Nov. LIII. cap. IV. §. 1. med. & Nov. XC. cap. IX. vers.* Sienim.

Sed missis hisce verto me nunc ad id cujus gratia in publicum prodii, Comititia indicturus

D_N,

DN. GISBERTO NAGEL,
 Candidato Jurium Clarissimo, solennem lectio-
 nem ad *l. un. C. de Monopol.* habituro: ad cujus
 commendationem haud parum confert, patriam
 nactum esse Esslingam, liberam urbem Imperia-
 lem, ad Nicrum sitam, nobili vino celebrem, la-
 pide uno à Stutgardo, Württembergensis Ducis
 urbe palatina distantem. Sed longius hæc petita!
 propius eum attinet & inde corulcat magis, tam
 splendidis prodiisse familiis. Natus quippe die
 Octobris octavo anni MDCLXXIX. Patre co-
 gnomine, Viro meritis in patriam nostri ornatissi-
 mo, GISBERTO inquam NAGELIO, Bremen-
 si, Jurium Doctore celeberrimo, prælaudatæ Rei-
 publ. Syndico spectatissimo, qui, quamdiu in ea
 subsistebat conditione, Principalibus suis operas
 dicaverat omnes, easque summa industria atque
 fide, & domi & foris, in diversis Legationibus ad
 Comitum circularia negotiaque alia præstitit: Ad-
 scitus autem in Senatum ac Prætura functus, perso-
 nam etiam, vitamque ipsam urbi devovit, quan-
 do imperante Gallo Obses pro illa ivit cum aliis,
 unde non nisi fracta sanitate redux factus, heud ita
 longe post, d. 22. Decembr. MDCIC. occubuit.
 Progenitus IOANNE NAGELIO, JCo, Sere-
 nissi.

nissimò quondam Comiti provinciali Hassiaco, Comiti item in Wasserburg, nec non Koenigsmarkio Comiti à Consilijs laudatissimo, dudum ad cœlites evocato; in cujus thoro vixit LVCRETIA MAYERIA, pietate ac honestate decorata maxime fœmina; itidem beate defuncta. Mater autem nostri per Dei gratiam adhuc superstes, est ANNA ROSINA, IACOBI BEVERLINI, Consulis quondam apud Eslingentes per plures annos meritissimi filia, Matrona virtutibus sexum suum decentibus ornatissima, viduatam suam in hisce filii profectibus haud parum solatura.

Ipse Noster à prima statim infantia privatim ad veram religionem ac pietatem mansuefactus, quamprimum scholæ publicæ idoneus evasit, Præceptoribus exercitatissimis commissus, sub sedula eorum manu ductione ad altiora sensim succrevit, ac priusquam ad Academiam dimitteretur, ab Ecclesiæ Diacono M. Koenigio, Philosophiæ primordia edoctus, tandem habita oratione valedictoria die 7. Novemb. MDCIIIC. ad Academiam Tubingensem ablegatus fuit, ubi studia philosophica continuavit quidem, Juridica tamen tam ex voto Parentum quam inclinatione sua tractavit principaliter; atque ordine procedens, prima elementa inter,

interpretantem audivit DN. ERNESTVM
 THEOPHILVM MAIERVM, Institutionum
 ac Pandectarum Professore publicum ordina-
 rium; atque iterato, DN. IOH. GABRIEL;
 SCHWEDERVM, V. I. D. Consiliarium Du-
 calem Württembergicum, Placitorum feudalium
 ac Juris Publici Professore celebratissimum. At-
 que ut penitus ad fundamenta Juris penetraret,
 Lectiones Grotianas beati nunc DOMINI DA-
 VIDIS SCHOENEMANNI, I. V. D. ac Pro-
 fessoris extraordinarii, juris autem naturalis ordi-
 narii, frequentavit, cujus ipsius etiam scholis ad
 Pandectas sedulo interfuit. Revocatus domum,
 cum voto sui Parentis respondere videretur, Ar-
 gentoratum ire jussus Kalendis Majis MDC IC.
 ibidem appulit, studium historicum Manuducto-
 re Historiarum Professore Mag. KVHNIO tra-
 vit, sed aurea Biccii, Notitiam item Romani Im-
 perii proponenti DN. IOH. HEINR. FELZ, I. V.
 D. Inst. & juris publ. P. P. studiosus assedit. Sed
 felicem hunc studiorum cursum inexpectata mors
 parentis, quam mense Decembri ejusdem anni
 contigisse jam modo diximus, interrupit, atque a-
 nimum haud parum turbavit. Viribus recolle-
 ctis, ut cepta continuaret studia, Marburgensem
 adire

adire constituerat Academiam, sed Francofurtum
 appulsus, in comitatum incidit, qui ad Noricorum
 illam Altorffinam celeberrimam secum abstrahe-
 rent, ubi & DOMINVM FELICEM SPIZ, Co-
 dicis ac Juris Feudalis P.P. & DOMINVM WA-
 GENSEILIVM utrinque Pandectas: Illum ve-
 ro & Feudale jus interpretantem audivit.

Fama tamen & amore Salanæ nostræ tractus,
 ut finem cursui academico imponeret, anno superi-
 ori se huc contulit, ac potissimum Dominorum
 Jctorum lectiones publicas frequentavit, domi au-
 tem quæ audierat passim alibi, repetiit, ac tandem
 Collegio practico privatim abs me habito quoque
 interfuit. Avocatoriis autem maternis pariturus,
 ut cum encomio redeat publico, nomen apud Col-
 legium nostrum paucis abhinc diebus professus, in
 Candidatis honorum recipi petiit, nostrisque exa-
 minibus se submitit. Exantlatis igitur privatis, re-
 stat publice ut sistamus, ac primo quidem ut Com-
 mentatorem: cui operationi textum in *l. un. C. de
 Monopol.* selegit ipse: dies autem à nobis dictus est
 Lunæ crastinus. Qui actus, ut debito celebretur
 splendore, præsentiam Magnifici Domini Pro-Re-
 ctoris, Patrum item Academiæ conscriptorum cæ-
 terorumque Doctorem ac Magistrorum, ut & Ge-
 neroforum, nobilissimorumque Dominorum Stu-
 dioforum, Collegii nostri nomine hac ipsa scriptu-
 ra decenter expeto, ad reciproca officia semper pa-
 ratus. P. P. Jenæ Dominica XXII. Trinit.
 d. 12. Nov. MD CCII.

SOLI DEO GLORIA.

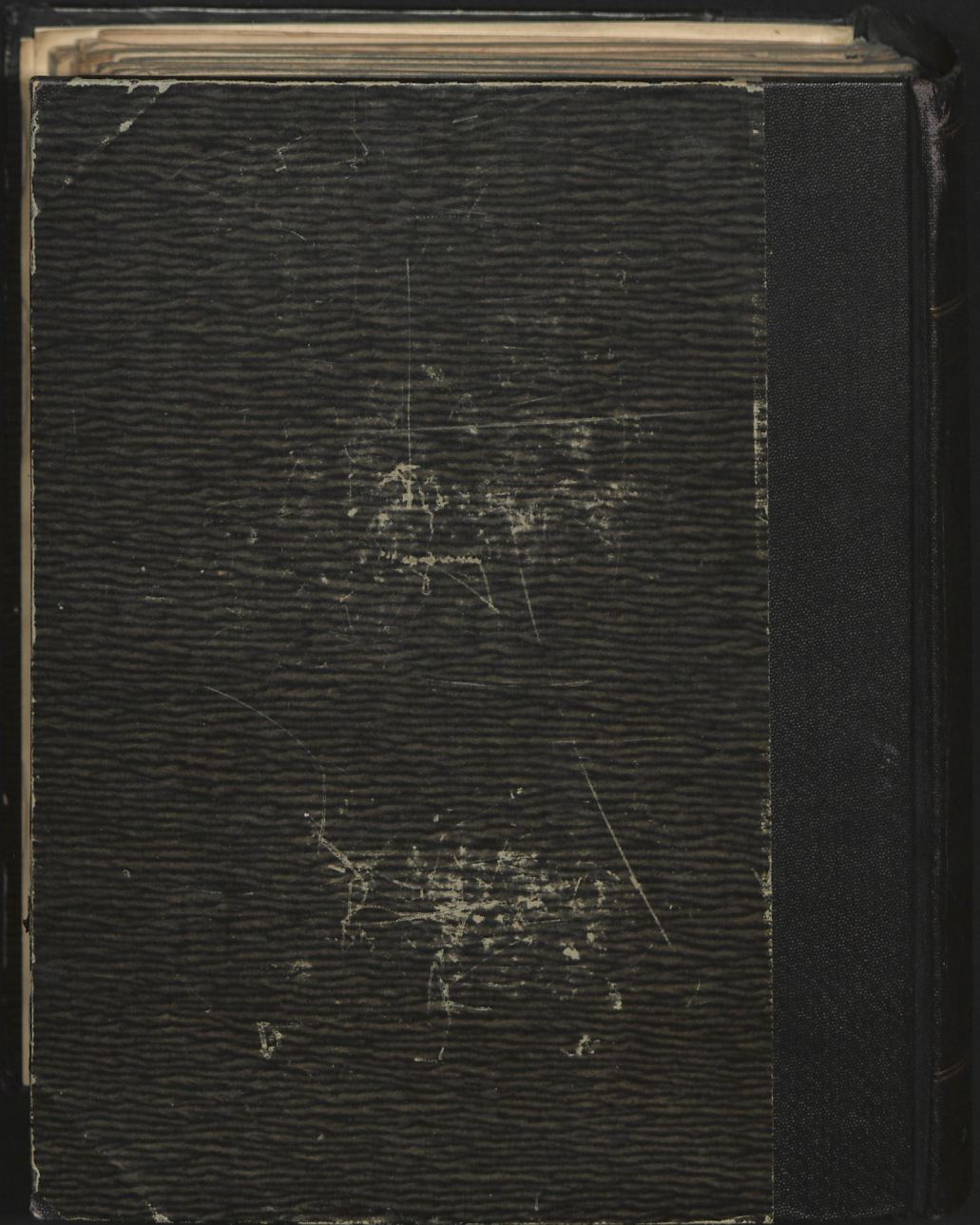
Jena, Diss., 1702

VD -18

f

sb.

ADRIA
ICTI MAGNI NOMI
COMMENT
PART

GE
Von Monopoliën und
OCCAS. L. V

OB ARGUMENTIRA

I
REC. LIT
CI

4.
6
1,56

